

МАТЕМАТИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ „АКАДЕМИК КИРИЛ ПОПОВ“

4001 Пловдив, ул. „Чемшир“ № 11, e-mail: omg@omg-bg.com, www.omg-bg.com

УТВЪРДИЛ: /П/

ВЕСЕЛИНА КАРАПЕЕВА

Директор на МГ „Акад. К.Попов“ - Пловдив

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ

Преждевременното напускане на училище е сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието, с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Училищната програма за намаляване дела на преждеременно напусналите ученици е разработена в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици в МГ „Акад. Кирил Попов” – град Пловдив, е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване и на препоръките към нея за по-добро образование и грижи. Училищната програма кореспондира и с Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на ученици от уязвими групи.

Водещи стратегически документи при изработването на програмата:

- стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
- план за 2020 - 2021 г. за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020)
- национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година
- закон за предучилищното и училищно образование;
- наредба за приобщаващото образование;
- национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
- постановление на мс № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на
- институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици взадължителна предучилищна и училищна възраст
- закон за закрила на детето;
- конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;

Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година в зависимост от реалното състоянието на проблема.

II. АНАЛИЗ

Множеството предпоставки за ранното напускане на училище налагат изготвяне на актуална стратегия за превенция. Предварителните мерки са изготвени на база на рисковите фактори и анализ на училищната среда за 2023/2024 учебна година. За учебната 2023/2024 г. в Математическа гимназия се обучават 1240 ученици от V до XII клас като сред тях има ученици, с хронични заболявания; ученици в риск, живеещи в неблагоприятни условия; сираци и полусираци; ученици с изявени дарби/ученици с таланти; ученици с проблемно поведение; ученици със затруднения в обучението.

Спецификата на гимназията, като училище с доказан обществен авторитет, намалява риска от ранното напускане на училище. Работата с учениците се основава на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите и усъвършенстване на индивидуалните качества и способности.

В МГ „Акад. Кирил Попов”, през последните години не са регистрирани случаи, които по смисъла на ЗПУО да отговарят на дефиницията „Отпадане от училище“. Преместването на ученици от гимназията е свързано със смяна на местожителството, заминаване на семействата в чужбина или продължаване на образованието в чуждестранни колежи с прием след завършване на първи гимназиален етап на средно образование в X-ти клас.

Основните индикатори за отчитане ефективността на приложените мерки:

- Повишаване на училищната посещаемост /брой извинени и неизвинени отсъствия/;
- Овладяване на учебното съдържание /резултатите по отделните учебни предмети/;
- Адекватно социално функциониране за възрастта в училищната среда;
- Приобщаване към дейностите на училището не само на застрашените от ранно напускане ученици, а и на техните семейства.

Основни причини/ фактори, водещи до повишаване на риска от ранно напускане на училище:

- **Личностни** – трудна адаптация; недостатъчни волеви качества за преодоляване на трудности; липса на мотивация за учене; повишена тревожност и страх от неуспехи; занижена самооценка; неудовлетвореност от постиженията.
- **Социално-икономически** – влошено качество на живота, ниски доходи, безработица, възникване на гранични ситуации в семейството.
- **Образователните** - затруднения при усвояване на учебния материал; неумение за утвърждаване във възрастовата среда; конфликтни взаимоотношения с връстници; социална изолация и отхвърляне; несформирана и несистематизирана индивидуална методология за учене; липса на последователност в ученето и др
- **Здравословни.**

III. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ:

1. ЦЕЛИ

Национална цел: Намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система под 10% от общия брой на учениците.

Стратегическа цел: Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на учениците като предпоставка за равноправно социално включване, пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

Оперативни цели:

1. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
2. Насърчаване включването в образованието на ученици от рискови групи.
3. Създаване на условия и възможности за всички ученици за ефективно участие в образователния процес /включително и в условията на извънредна обстановка и/или при преминаване на обучение в електронна среда от разстояние/.
4. Успешно адаптиране и интегриране на учениците в училищната общност, като се осъществяват дейности за повишаване на мотивацията за добри резултати в училище, интерес към извънкласни дейности и учебно-възпитателния процес.

5. Повишаване на информираността на членовете на училищната общност за разпознаване на видовете тормоз, класифициране и предприемане на адекватни мерки за борба и превенция, съобразно Механизма за противодействие на тормоза и насилието.

2. ПРИНЦИПИ

- Осигуряване на равен достъп до образование на всеки ученик.
- Недопускане на дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус в училище.
- Индивидуалните различия са източник на многообразие и богатство, а възгледите и мнението на всеки са еднакво значими.
- Осъществяване на сътрудничество с родителите като партньори в образователния процес.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В изпълнение на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните **резултати**:

- приложен комплекс от мерки на училищно ниво за превенция на риска от ранно напускане и интервенция при идентифициран риск;
- осигуряване на ресурси за развиване на личността чрез адаптиране към училищната система, съобразно установените потребности на застрашените от ранно напускане на училището;
- ефективност и позитивни резултати в следствие от приложените мерки и коригиращи действия;
- подобрени резултати от обучението, измерени чрез текущ контрол, НВО и ДЗИ;
- понижаване броя на учениците в риск от отпадане;
- повишаване степента на приобщаване на учениците към училищния живот и оптимизиране нивото на самостоятелността им.

V. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ:

- недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение;
- ранно идентифициране на ученици в риск от отпадане и на конкретните причини за проблема;
- своевременен обмен на информация за ученици в риск от отпадане и за предприетите мерки чрез ИСРМ;
- осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на ученици в риск от отпадане от училище /включително и при обучение в електронна среда от разстояние/;
- подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности;
- подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации;
- осигуряване на материална подкрепа на ученици в риск от отпадане от училище по икономически причини;
- осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера, взаимоотношения
- достъпа до разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности;
- повишаване на интереса и мотивацията на учениците за участие в образователния процес.

VI. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на програмата и съответните дейности за изпълнението им	Отговорни лица	Срок за изпълнение	Индикатори
I. НЕДОПУСКАНЕ НА ФИКТИВНО ЗАПИСВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ ВСИЧКИ ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ			
1.Своевременно информиране за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции	ръководство, кл. ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024 /при необходимост/	-наличие на актуална информация и реален статут на ученици
2.Осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск	ръководство, кл. ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024 /при необходимост/	-брой обхванати ученици и брой проведени посещения
3.Своевременно попълване на регистъра в информационната система НЕИСПУО – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система	ръководство	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици
4. Своевременно актуализиране на базата данни за броя на учениците и представяне в РУО	ръководство	Постоянен за учебната 2023/2024	-актуален брой ученици
II. РАННО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА УЧЕНИЦИ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ И НА КОНКРЕТНИТЕ ПРИЧИНИ ЗА ПРОБЛЕМА			
1. Проучване и определяне на учениците в риск от отпадане чрез предоставяне на първични доклади, съгласно чл. 7, ал. 3, т. 1 от Наредбата за приобщаващо образование, във връзка с предоставяне на подкрепа за личностно развитие.	класни ръководители, Координиращ екип по приобщаващо образование, Директор	м. октомври	-брой идентифицирани ученици в риск от ранно напускане и предприети конкретни мерки и дейности -информация относно наличие или липса за учениците в риск от отпадане за всеки отделен клас

<p>2.Своевременно идентифициране на застрашените от ранно напускане ученици, чрез системно проследяване на успеха на учениците. Предоставяне на вторичен доклад във връзка с необходимостта от предоставяне на подкрепа за личностно развитие.</p>	<p>класни ръководители, учители по предмети, Директор</p>	<p>Постоянен за учебната 2023/2024</p>	<p>-брой ученици, на които е предоставено допълнително обучение за преодоляване на затрудненията; -брой ученици с повишен успех и мотивация за учене.</p>
<p>3.Своевременно идентифициране на застрашените от ранно напускане ученици, чрез системно проследяване на поведението на учениците в училище. Предоставяне на вторичен доклад във връзка с предоставяне на подкрепа за личностно развитие.</p>	<p>класни ръководители, учители по предмети психолог педагогически съветник Директор</p>	<p>Постоянен за учебната 2023/2024</p>	<p>-намаление броя на учениците с проблемно поведение. -намаление на проявите на насилие в училище.</p>
<p>4.Провеждане на работни срещи по екипи с класните ръководители на учениците от V до XII клас за обсъждане обхвата на учениците, посещаемостта на учебните занятия и причини за допуснатите отсъствия.</p>	<p>кл. ръководители ЗДУД психолог педагогически съветник</p>	<p>Постоянен за учебната 2023/2024</p>	<p>-брой проведени екипни срещи - брой проведени срещи с родители</p>
<p>5. Проучване на факторите, пораждащи риска от ранно напускане.</p>	<p>класни ръководители Зам.-директори УД психолог педагогически съветник</p>	<p>Постоянен за учебната 2023/2024</p>	<p>-брой индивидуални карти за оценка на риска</p>
<p>6. Понижаване на риска от ранно напускане и осигуряване на подкрепяща среда и ресурси.</p>	<p>Координиращ екип по приобщаващо образование Екип ЕПЛР</p>	<p>Постоянен за учебната 2023/2024</p>	<p>-брой ученици в риск от ранно напускане</p>

III. СВОЕВРЕМЕНЕН ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА УЧЕНИЦИ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ И ЗА ПРЕДПРИЕТИТЕ МЕРКИ ЧРЕЗ ИСРМ

1. Определяне на педагогически специалист за участие в екипа за обхват	Директор РУО	Съгласно ПМС № 100	-намаляване на учениците в риск от отпадане от образователната сфера за ученици до 16 години -участие на педагогически специалисти в екипа за обхват
2. Своевременно подаване на информация чрез ИСРМ за неосигурено задължително присъствие в училище за ученици, за които има риск от отпадане, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование	Директор, администратор ИСРМ	ежемесечно	-актуалност на данните -наложени санкции на родители по чл. 347 от ЗПУО
3. Своевременно актуализиране на данните за учениците в риск от отпадане в ИСРМ	Директор, администратор ИСРМ	Постоянен за учебната 2023/2024	-осигуряване на присъствието на учениците в училище и повишаване на мотивацията за учене -актуалност на данните
4. Предприемане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците по неуважителни причини и своевременно отразяване в ИСРМ	Директор, класни ръководители, психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-намаляване на отсъствията на учениците по неуважителни причини -актуалност на данните
5. Редовно и точно отразяване/ нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация	Директор, ЗДУД, Учители	Постоянен за учебната 2023/2024	-актуалност на данните

6. Работа с ученици, допуснали голям брой отсъствия по уважителни причини и с техните родители за установяване на причините и предоставяне на обща подкрепа за повишаване на мотивацията.	Координатор, класни ръководители, психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-намаляване на отсъствията на учениците по уважителни причини
7. Създаване на организация за своевременно посещение по домовете на отсъстващите по неуважителна причина ученици. Осъществяване на дейности по чл.3а от ПМС № 100	Директор, класни ръководители, психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-намаляване на отсъствията на учениците по неуважителни причини -брой извършени посещения от членовете на екипа за обхват
IV. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ /ВКЛЮЧИТЕЛНО И ПРИ ОБУЧЕНИЕ В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА ОТ РАЗСТОЯНИЕ/			
1. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на ученици в риск от отпадане.	ЗДУД, класни ръководители, училищен координатор	Постоянен за учебната 2023/2024	-предприети мерки за повишаване на мотивацията за учене и преодоляване на затрудненията -брой ученици на ОП
2. Анализиране на индивидуалния напредък на учениците и ранно установяване на ученици с дефицити, породено от продължително обучение в електронна среда.	ЗДУД, класни ръководители, учители по предмети, главни учители, училищен координатор	Постоянен за учебната 2023/2024	Извършен анализ за -установяване на силните страни на ученика -намаляване на дефицитите и пропуските по отношение на учебния материал
3. Подпомагане на ученици за преодоляване на обучителните затруднения чрез предоставяне на допълнително обучение съгласно чл. 27 от Наредбата за приобщаващо образование	класни ръководители, учители, училищен координатор	Постоянен за учебната 2023/2024	Брой на предприетите мерки за намаляване броя на учениците, които: -имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в три последователни оценки „Слаб 2“

			-срещат затруднения, индикирани чрез срочна или годишна оценка „Слаб 2“ Брой ученици с повишена мотивацията за учене
4. Предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на ученици с изявени дарби	класни ръководители, учители, училищен координатор	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици, получили подкрепа за развиване на умения и способности
5. Създаване и водене на регистър за осъществяване на превантивни действия, на учениците до 16-годишна възраст в риск от отпадане.	класни ръководители, психолог, педагогически съветник	м. ноември 2023 г.	-създаден регистър /ако са идентифицирани ученици в риск от отпадане/ -наблюдение на учениците в риск от отпадане
6. Системно взаимодействие с родителите за осъществяване на дейности за обща подкрепа на ученици в риск от отпадане.	класни ръководители, училищен координатор	Постоянен за учебната 2023/2024	-повишаване на мотивацията на учениците за включване в училищни инициативи -намаление на броя на учениците в риск от отпадане
7. Консултиране на учители, родители и ученици	психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-повишавана мотивация за учене, по-добра социализация и адаптация в училище -намален брой на учениците в риск от отпадане
V. ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ В РИСК С УЧАСТИЕТО НА РОДИТЕЛСКИТЕ ОБЩНОСТИ			
1. Запознаване на родителите с Правилника за дейността на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата	класни ръководители	септември-октомври 2023 г.	-сътрудничество с родителите -намален брой нарушения на Правилника за дейността на гимназията

2. Провеждане на срещи между родителите и училищния екип за работа с ученика, с цел изясняване на причините за риска от ранно напускане; обсъждане на нагласите и емоционалните преживявания в училище.	училищно ръководство училищен екип психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой проведени срещи
3.Набелязване на конкретни мерки за взаимна отговорност и помощ при подпомагане на ученика и семейството за справяне с проблема	училищно ръководство училищен екип психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-позитивно образователно и социално развитие - намаляване броя на застрашените от отпадане ученици
4. Системно взаимодействие с родителите за осъществяване на конкретни дейности за обща подкрепа за повишаване на мотивацията на учениците за участие в училищния живот	училищно ръководство училищен екип психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-намаляване броя на застрашените от отпадане ученици
5. Подкрепа на учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света. Работа в екип с родителите за постигане от ученика на по-голяма отговорност за собственото поведение.	училищен екип психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици получили подкрепа -повишен брой ученици отговорни за своето поведение.
VI. ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ В РИСК ОТ СТРАНА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МЕСТНАТА ВЛАСТ, ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР И РАБОТОДАТЕЛСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ			
1.Повишаване на сътрудничество между ръководството на училището, членовете на Обществения съвет и родители, по въпроси касаещи ученици в риск от отпадане.	Директор, ЗДУД	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой съвместни дейности

2. Сътрудничество с различни организации за подпомагане на ученици в риск от ранно напускане	Директор, ЗДУД психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой съвместни срещи
3. Сътрудничество с различни институции – АСП и Отдел „Закрила на детето“ към АСП, РУП, Обл.КБППМН, ДПС към П РУП и/или Районна прокуратура - Пловдив	Директор, ЗДУД психолог, педагогически съветник	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой съвместни срещи/ доклади
4. Информационни кампании за възможностите за кариерно развитие	Директор,ЗДУД, психолог, педаг. съветник, класни ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой проведени информационни кампании -брой срещи с представители на висши учебни заведения -брой проведени обучения по кариерно ориентиране
VII. ОСИГУРЯВАНЕ НА ФИНАНСОВА/МАТЕРИАЛНА ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ПРИЧИНИ			
1. Осигуряване на електронни устройства и мобилен интернет за ефективно обучение в ОРЕС на ученици, застрашени от ранно напускане	Директор	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици с осигурени устройства
2. Предоставяне на еднократна финансова или материална помощ	Директор, класни ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой финансово подпомогнати ученици
3. Предоставяне на социални стипендии за ученици в риск по икономически причини	Директор, класни ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици, на които е отпусната социална стипендия

4. Осигуряване на безплатен обяд /при необходимост/	Директор, класни ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици, за които е осигурен безплатен обяд
5. Благотворителни инициативи	Директор, Комисия по даренията, Ученически съвет	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой реализирани благотворителни инициативи
VIII. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА – УЧИЛИЩЕН КЛИМАТ, АТМОСФЕРА, ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И РАЗВИТИЕ НА ИЗВЪНКЛАСНИТЕ ДЕЙНОСТИ КАТО СРЕДСТВО ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ			
1. Ефективно използване на материалната база на училището за прилагането на ИКТ в образователния процес и за провеждането на интерактивни и интегрирани уроци като инструмент за повишаването на интереса на учениците към обучението. Повишаване атрактивността и качеството на преподавания материал.	ЗДУД, главни учители, учители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой проведени уроци
2. Реализиране на събития за изява на способностите на учениците – „Училището – мой втори дом“, „Ден на таланта“, „Ден на ученическото самоуправление“, концерти, изложби и др.	Директор, ЗДУД, главни учители, психолог, педагогически съветник Ученически съвет	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой проведени събития
3. Създаване на групи по интереси и насочване на учениците в риск от отпадане към участие, съобразно интересите им.	Директор, ЗДУД, ръководители на клубове	Октомври 2023 г.	-брой на обхванатите ученици

4. Повишаване интереса на учениците към работата в екип, чрез участие в различни училищни кампании и извънучилищни кампании.	Учители Класни ръководители	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой проведени кампании/ брой участвали ученици
5. Изготвяне на спортен календар за активно включване на застрашените от отпадане ученици в планираните вътрешноучилищни мероприятия – турнири по вид спорт, спортни празници	Координатор, главен учител, учители по ФВС	Октомври 2023 г. график съгласно утвърдения спортен календар	-изготвен Спортен календар -включени ученици, застрашени от отпадане
6. Включване на застрашените от отпадане ученици във вътрешноучилищни спортни мероприятия.	Координатор, главен учител, учители по ФВС	Ноември 2023 г.	-брой включени ученици, застрашени от отпадане
7. Участие на училищните отбори в Ученически игри 2022/2023 и в спортни инициативи, организирани от Младежки център – Пловдив и ОСНВ с ПИЦ	Ръководители на спортните отбори	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой ученици, застрашени от отпадане, участвали в състезанията
8. Провеждане на политики за недопускане на дискриминация съгласно Закон за защита от дискриминация	всички служители на гимназията	Постоянен за учебната 2023/2024	-брой случаи на дискриминация

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 13 / 14.09.2023 г.